

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 127/11
Luxemburg, 24 noiembrie 2011

Hotărârea în cauza C-379/10
Comisia/Italia

Legea italiană privind răspunderea civilă a magistraților pentru prejudiciile cauzate particularilor ca urmare a încălcării dreptului Uniunii este contrară acestui drept

Excluderea sau limitarea la cazurile de dol sau de culpă gravă a răspunderii statului este contrară principiului general al răspunderii statelor membre pentru încălcarea dreptului Uniunii de către o instanță de ultim grad

Dreptul Uniunii obligă statele membre să repara prejudiciile cauzate particularilor ca urmare a încălcărilor dreptului Uniunii care le sunt imputabile, oricare ar fi organul care se află la originea acestui prejudiciu, acest principiu aplicându-se și în cazul în care încălcarea este comisă de puterea judecătorească.

Necesitatea de a asigura cetățenilor o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor conferite de dreptul Uniunii presupune ca răspunderea statului să poată fi angajată în urma unei încălcări a dreptului Uniunii care rezultă din interpretarea normelor de drept efectuată de o instanță națională de ultim grad.

În speță, Comisia susține că legea italiană privind repararea prejudiciilor cauzate în exercițiul funcțiilor jurisdicționale și răspunderea civilă a magistraților este incompatibilă cu jurisprudența Curții privind răspunderea statelor membre pentru încălcarea dreptului Uniunii de către una dintre instanțele lor de ultim grad.

Comisia reproșează Italiei, pe de o parte, excluderea oricărei răspunderi a statului pentru prejudiciile cauzate particularilor în situația în care încălcarea dreptului Uniunii rezultă dintr-o interpretare a normelor de drept sau dintr-o apreciere a faptelor și a probelor efectuată de o asemenea instanță, și, pe de altă parte, limitarea, în alte situații decât interpretarea normelor de drept sau aprecierea faptelor sau a probelor, a posibilității de angajare a acestei răspunderi doar la cazurile de dol sau de culpă gravă.

Cu privire la excluderea răspunderii statului

Curtea constată, mai întâi, că legea italiană exclude în mod general răspunderea statului în domeniile privind interpretarea dreptului și aprecierea faptelor și a probelor.

Or, astfel cum Curtea a statuat deja¹, dreptul Uniunii se opune unei asemenea excluderi generale a răspunderii statului pentru prejudiciile cauzate particularilor printr-o încălcare a dreptului Uniunii imputabilă unei instanțe de ultim grad, în situația în care această încălcare rezultă dintr-o interpretare a normelor de drept sau dintr-o apreciere a faptelor sau a probelor efectuată de această instanță.

În plus și în special, Curtea constată că Italia nu a demonstrat că legislația italiană este interpretată de instanțele naționale în sensul că doar limitează răspunderea statului, iar nu în sensul că o exclude.

¹ Hotărârea din 13 iunie 2006, *Traghetti del Mediterraneo*, [C-173/03](#).

Cu privire la limitarea răspunderii statului

Curtea amintește că un stat membru are obligația de a repara prejudiciile cauzate particularilor ca urmare a unei încălcări a dreptului Uniunii de către unul dintre organele sale dacă sunt îndeplinite trei condiții: **norma de drept încălcată trebuie să confere drepturi particularilor, încălcarea trebuie să fie suficient de gravă și trebuie să existe o legătură directă de cauzalitate** între încălcarea obligației care incumbă statului și prejudiciul suferit de particular.

Răspunderea statului pentru prejudiciile cauzate de o decizie a unei instanțe naționale de ultim grad este guvernată de aceleași condiții. Astfel, o „încălcare suficient de gravă a normei de drept” se realizează atunci **când instanța națională a încălcat în mod vădit dreptul aplicabil**². Dreptul național poate preciza natura sau gradul unei încălcări care atrage răspunderea statului, însă nu poate în niciun caz să impună condiții mai stricte.

Or, Curtea constată că s-a demonstrat în mod suficient de către Comisie că acea condiție privind „culpa gravă”, prevăzută de legea italiană, astfel cum este interpretată de Curtea de Casație italiană, presupune impunerea unor condiții mai stricte decât cele care decurg din cerința unei „încălcări vădite a dreptului aplicabil”. În schimb, Italia nu a reușit să probeze că interpretarea dată acestei legi de instanțele italiene este conformă jurisprudenței Curții.

În concluzie, Curtea constată că, în măsura în care exclude orice răspundere a statului pentru încălcarea dreptului Uniunii de către o instanță de ultim grad atunci când această încălcare rezultă dintr-o interpretare a normelor de drept sau dintr-o apreciere a faptelor și a probelor efectuată de acea instanță și limitează această răspundere la cazurile de dol sau de culpă gravă, legislația italiană este contrară principiului general al răspunderii statelor membre ca urmare a unei încălcări a dreptului Uniunii.

MENȚIUNE: O acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, care este îndreptată împotriva unui stat membru care nu își respectă obligațiile care decurg din dreptul Uniunii, poate fi formulată de către Comisie sau de către un alt stat membru. În cazul în care Curtea de Justiție constată neîndeplinirea obligațiilor, statul membru în cauză trebuie să se conformeze de îndată hotărârii pronunțate.

În cazul în care consideră că statul membru nu s-a conformat hotărârii, Comisia poate introduce o nouă acțiune prin care să solicite aplicarea unor sancțiuni pecuniare. Cu toate acestea, în situația în care nu au fost comunicate Comisiei măsurile de transpunere a unei directive, Curtea poate aplica sancțiuni, la propunerea Comisiei, de la stadiul primei hotărâri.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” (+32) 2 2964106

² Hotărârea din 30 septembrie 2003, Köbler, [C-224/01](#).